

POPIS TRASY 032

Amerika - Hvězda - Supí hnízdo - Kovářova rokle - Hlavňov - Ticháčkova kaple - Police nad Metují

vhodné	pro pěší turisty
délka	10 - 11 km
fotografie	http://www.milan-skoda.cz/fotogalerie_2013.htm

Cílem dnešního výletu bude Ticháčkova kaple na odvrácené polické straně Broumovských stěn. Za výchozí bod trasy jsem si zvolil známé startovací místo na úpatí Broumovských stěn na broumovské straně, tedy penzion Amerika a snad nejznámější trasu při přechodu Broumovských stěn, tedy červenou turistickou směrem vzhůru na Hvězdu a dále po zelené a červené do Kovářovy rokle (viz například další výlety 019, 006, 022).

Hvězda a Kovářova rokle, jsou pravděpodobně dvě nejnavštěvovanější místa Broumovských stěn. Důvod je prostý, obě místa leží v těsné blízkosti vedle sebe, jsou snadno přístupná a vrchol s vyhlídkou u kaple na Hvězdě je jako jediný v Broumovských stěnách obohacen o možnost občerstvit se ve stejnojmenné restauraci či postranním bufetu. Navíc jsou obě místa často cílem propagačních materiálů o Broumovských stěnách. Dnes si tedy projdeme tato dvě známá místa a přidáme k nim ještě Ticháčkovu kapli.

Dnes tedy vyrážíme na vrchol z broumovské strany od penzionu Amerika, po červené lesní klikaté trase směrem vzhůru na úpatí skalních stěn, které se nacházejí opravdu až na samém hřebenu. Na úpatí stoupajícího hřebenu zjistíme, že již kdysi tudy vedla trasa poutníků k horní kapli na Hvězdě, neboť na úpatí nás uvítá menší kaplička Panny Marie Sněžné, kterou roku 1709 nechal postavit broumovský radní Ignác Zinke. Kaplička zpočátku nesla jméno přílehlé vesničky a nazývala se Křinická sněžná kaplička (Weckersdorferer Schneekirchlein). V roce 1997 byla kaplička zrenovovaná a od té doby se statečně drží proti drsným vlivům vlhkosti z okolních skal. Kolem kapličky po červené pak dále vystoupáme jednoduše až na vrchol Broumovských stěn, na Hvězdu.

foto 01	kaplička Panny Marie Sněžné
foto 02	stoupání na Hvězdu
foto 03	stoupání na Hvězdu
foto 04	stoupání na Hvězdu
foto 05	stoupání na Hvězdu
foto 06	stoupání na Hvězdu

Na vrcholu, kterému se neřekne jinak než Hvězda (za chvíli zjistíte proč), pak najdeme několik zajímavých míst. První, co nás zaujme je barokní kaple, ke které se váže tato historie. V roce 1670 byl na vrcholu této části Broumovských stěn (kvůli lepší orientaci poutníků krátících si cestu přes vrchol z Broumova na Policsko) vztyčen dřevěný kříž, na kterém byla připevněna pozlacená hvězda, jejíž lesk pomáhal pro lepší orientaci. Tehdy byl zaseto tedy semínko pozdějšího pojmenování tohto místa. O pár desítek let později, v roce 1731 nařídil břevnovsko-broumovský opat Otmar Zinke na místě kříže s pozlacenou hvězdou postavit z velkých pískovcových bloků kapli zasvěcenou Panně Marii. Jak spodní kaplička na úpatí lesa z roku 1709, tak kaple na vrcholu z roku

1731, byly zasvěcené Panně Marii. Zatímco spodní menší kaplička nese přídomek Panny Marie Sněžné (zřejmě kvůli sněžně bílé barvě kapličky), horní známější a větší kaple na Hvězdě, nese jméno Panny Marie Hvězdy jitřní. Jak vidno, místo bylo již tehdy po několik desetiletí díky původnímu dřevěnému kříži s hvězdou, označováno jako Hvězda a navíc, když horní kapli vyprojektoval Kilián Ignác Dientzenhofer ve tvaru (půdorysu) hvězdy a na samotný vrchol kaple opět nechal umístit pozlacenou hvězdičku, nebylo o konečném názvu pochyb. Hvězda jitřní, nebo-li Jitřenka dodnes zdobí svým leskem vrchol kaple a přestože se často v propagačních materiálech objevuje název kaple Panny Marie Sněžné pro obě kaple a jen málokdy pro kapli na hřebenu se správně použije název kaple Panny Marie Hvězdy jitřní, je to v podstatě jedno, protože všichni nakonec použijí zlidovělé jméno Hvězda, které se nakonec používá jak pro kapli, tak pro samotný vrchol a restauraci. Stavba byla dokončena v roce 1733 a rychle se stala velmi oblíbenou zastávkou poutníků. Když roku 1787 i na broumovsko dorazily pro věřící zlé časy v podobě reform nařízených z Vídně císařem Josefem II. (takzvané Josefské reformy přinášející spoustu vyhlášek a zákonů pro zpevnění moci státního aparátu), dorazilo i nařízení k likvidaci této kaple. Josef II. (nejstarší syn Marie Terezie) byl reformátor a osvícenec, z čehož vyplývá, že se těšil popularitě zejména u lidí zaměřených ateistického, než u věřících. V jeho časech se díky němu na našem území velmi rozšířilo jméno Josef. Odstranění kaple by však bylo velmi nákladné, a tak jistý polický občan, který kapli získal v dražbě, tak z ní nechal vyklidit našťástí jenom vnitřek. Přestože od té doby kaple chátrala, i jemu můžeme poděkovat, že se dochovala. Záchrana přišla až roce 1852, a to na základě snažení poustevníka Christiana Goldsteina (viz příběh o Kovářově roklí a zbojnicích, který je popsán u výletu č.006) a hlavně snažení opata Jana Rottera. Nakonec kapli odkupuje opat a nechává ji opravit. Při této příležitosti nechal opat postavit ještě vedle kaple horskou chatu ve švýcarském horském stylu a samozřejmě, že i ona nese dodnes jméno Restaurace Hvězda. Vstup do kaple vede přes klenutý kamenný menší most, dvířka do kaple bývají mimo sezonu uzavřena a v sezoně je možnost nahlédnout dovnitř přes mříž. Kaple se otevírá jen párkrát do roka při nějaké liturgické příležitosti, pravidelně pak v sobotu, která každým rokem připadá na první sobotu po 5. srpnu (nemám ověřeno). Druhá zajímavost, která turistům padne do oka je pak vyhlídka, která se nachází hned vedle kaple na skalní terase (balkonu) a odkud je krásný výhled na celou severní stranu Broumovského výběžku, tedy z levé strany od Meziměstí přes Broumov až do prava k Otovicím a Božanovu. Na obzoru po celém půlkulatém výhledu pozadí zdobí hřebeny Javořích hor na jejichž vrcholu se dokola táhne Česko-Polská hranice (600 - 880 m.n.m.) a v případě hezkého počasí za hřebenem Javořích hor pak lze na polské straně kousek za hranicemi vlevo spatřit vrcholky Góry Suche (až 940 m.n.m.) a vpravo vrcholky Góry Sowie (až 1014 m.n.m.). Třetí zajímavostí vrcholu Hvězda je již zmíněná dřevem obložená restaurace v horském stylu a za dobré konstelace hvězd, můžete pak občas vlevo od restaurace (při pohledu na restauraci) spatřit ve výběhu i divokého pašáka.

U Hvězdy (kaple Panny Marie Hvězdy jitřní) si tedy užijeme pohledy z vyhlídky, která je hned vedle kaple, mrkneme na sousedící stylovou alpskou restauraci a budeme pokračovat po hřebenu po červené směrem ke Skalnímu divadlu (na rozcestníku bývá uvedeno o kousek dál se nacházející Supí hnízdo a pokud si nebudete jistí na kterou stranu, postavte se čelem ke kapli se zlatou hvězdou a dejte se vpravo). Při zhruba půl kilometru dlouhé hřebenovce se pokocháme pohledy na skalní útvary jako Kočka, Mušle, Želva, Ležící mnich a vyhlídkou na Skalní divadlo. Po již zmíněných zhruba pěti stech metrech se budeme nacházet nad Kovářovou roklí, do které z hřebenu vpravo dolů do rokle vedou dva vstupy. Oba dva sestupy leží několik desítek metrů za sebou, rozdíl je pouze v tom, že pokud zabočíme doprava dolů po červené u první odbočky, osídíme se o vyhlídku Supí hnízdo, která je zhruba o 200 metrů dále. Pokud bude hezké počasí, doporučuji první červenou odbočku vpravo dolů do rokle přejít a jít se pokochat o kousek dál vyhlídkami ze Supího hnízda, pod kterým vede dolů do rokle ona druhá odbočka, zelená, která se při sestupu

přibližně po 200 metrech spojí s červenou u rozcestníku Kovářova rokle - horní rozcestí, v jednu pěšinku. Ať už jste tedy do Kovářovy rokly z hřebenu zabočili vpravo dolů na první odbočce na červenou nebo na druhé odbočce pod Supím hnízdem na zelenou, teď už se nacházíte opět na turistické červené, která se táhne celou Kovářovou roklí až na úpatí Broumovských stěn na polické straně, kde vyústí v Hlavňově u rybníka.

- foto 07** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem
- foto 08** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem (dole hlava Kočky, na skalní věži vlevo nahoře Mušle, v pozadí hřebeny Javořích hor)
- foto 09** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem (nahoře na skále mezi smrky Želva)
- foto 10** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem
- foto 11** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem (vyhlídka na Skalní divadlo, v pozadí hřeben Boru nad Machovem)
- foto 12** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem (vyhlídka na Skalní divadlo)
- foto 13** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem (vyhlídka na Skalní divadlo do Kovářovy rokly)
- foto 14** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem (vyhlídka na Skalní divadlo do Kovářovy rokly)
- foto 15** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem
- foto 16** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem
- foto 17** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem
- foto 18** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem
- foto 19** skalní útvary mezi Hvězdou a Supím hnízdem
- foto 20** vyhlídka ze Supího hnízda na Broumov (v pozadí první nižší hřeben Javoří hory, zadní vyšší hřeben polské Soví hory)

Klesání Kovářovou roklí je opravdu úchvatné a cestou jistě oceníte variantu, že jste na vrchol Hvězdy vystoupali ze strany od Broumova, která byla sice strmá ale krátká, zatímco turisty, které potkáte v Kovářově rokly proti sobě od Police nad Metují ve tvářích bude často zdobit pocit únavy z mnohakilometrového stoupání na vrchol, zatímco vy si stejnou trasu užíváte jako sestup. Cestou projdete spoustou skalních převisů, jeskyní Kovárnou, zdoláte mnoho kamenných schodů a zakoutí s potůčkem i bez něj, odbočíte k Mariánské sluji, kde je ve skále reliéf Madony (od vratslavského sochaře O.Rachnera z roku 1886), až vás na samém spodním okraji rokly opustí skály a dojdete pohodlnou lesní cestou k altánku vedle Setonovy studánky, kde si můžeme odpočnout. Poté zabočíme vpravo na asfaltovou cestičku, která je turistickou červenou (a zároveň žlutou) a po necelých 200 metrech, zatímco asfaltka bude jako cyklotrasa 4003 odbočovat vlevo, my se budeme nadále držet červené a žluté a půjdeme rovně přes louku až k Hlavňovskému rybníku.

Legenda o Kovářově rokly: mezi Broumovem a Policí nad Metují, směrem severovýchodním, se táhne mohutné skalnaté pohoří, nazývané od starodávna Stěny. Dnes má jméno Broumovské stěny. Ukrývali se v nich obyvatelé v dobách válečných, za útulek sloužily i ubohým emigrantům a tajným vyznavačům víry českobratrské. Sídliili zde mnohdy i tlupy zákeřníků a lupičů. Zde se zdržoval podle vyprávění i proslulý Červený Beneta, který prováděl se svou tlupou neuvěřitelná dobrodružství. Jiným proslulým vůdcem loupežníků byl i Kristian Goldštejn, který jako voják sloužil pod generálem Laudonem. Od vypuknutí sedmileté války roku 1758 bylo pro Kristiana nejmilejším zaměstnáním drancovat a pálit města a vesnice. Takový zlý člověk to byl. V době bojů s Prusáky u skal - Stěn, seznámil se Goldštejn podrobně s roklemi a skálami tohoto pohoří. Pak jednou z armády uprchl s několika kumpány a stal se loupežníkem. Obyvatelstvo bylo i po skončení

sedmileté války tedy sužováno nadále, protentokrát zase loupežníky. Řemesla a obchody začínaly v tomto kraji váznout. Stížnost za stížností byla na vrchnost odesílána, ale nic to neprospělo. Jeden z lupičů byl vyučený, zručný kovář, který si zřídil ve veliké jeskyni tajnou kovárnu. Dnes se po něm jmenuje celá rokle, tedy Kovářova rokle. Tam zhotovoval zbraně pro své druhy a ti se s ním zase dělili o kořist z loupeží. To mu však nestačilo a tak kradl v okolních statcích hospodářské nástroje. Ty potom překovával, aby vypadaly jako nové, a zpět je pak sedlákům prodával. Tak si nahromadil veliké jmění, které ukryl někde ve dně některé své sloje. Ať byly konány hlídky v celém okolí, zloděje nikdo nechytil, ani sebemenší stopa nebyla nalezena. Zloději většinou byli chytří a smělí, a tak se mezi venkovským lidem vypravovalo, že jsou neviditelní. Na konci vesničky Hlavňov stála tehdy o samotě stará, dřevěná krčma. Byla při cestě, kterou se chodilo přes pohoří Stěn k Broumovu. Bývala navštěvována lidmi všeho druhu. Od vojáků přes obchodníky až po potulné šumaře, včetně chalupníků a sedláků. Jednoho podzimního večera tam konali osadníci poradu, co podniknouti proti loupežníkům. A bylo ujednáno, že ve stanovený den se sejde ozbrojený lid z celého okolí a prohlédne celé pohoří Stěn. Co se takto radili, vstoupil do místnosti cizinec, poručil si sklenku vína a ptal se, zda by mu někdo neukázal cestu přes Stěny, že dobře zaplatí. To uslyšela krčmářova děvečka Anka, ženská jako hora, velká a silná, která se nebála ani čerta. Prohlásila přede všemi hosty, že s cizincem půjde a přes Stěny jej převede. Sousedé měli obavy a strachu tolik, že by ani za pytel zlaťáků do té tmy s cizincem nešli. A tak Anka vyšla do tmy. Šla vpředu se světlem a cizinec za ní. Cesta k vrcholu Stěn, ke kapliče, je dosti špatná, ale od vrcholu spadá tak příkře mezi balvany, že neznalý člověk by lehce z cesty sešel. Anka celou cestu rozprávěla o všem možném i nemožném, a tak jim cesta pěkně ubíhala. Než se nadáli, byli dole, na rovině pod horami. Děvečka dostala od cizince slíbený stříbrňák a šla nazpět. Brzy se opět dostala ke kapliče, ale tady ji svíčka již dohořela a ocitla se sama ve tmě v lese. Dole v údolí ležel Hlavňov a několik světel probleskovalo nocí až k ní. Anka se pustila na další cestu. V místech, kde se setkávají potůčky Stěnávka a druhý od Pánovy cesty, stávala tehdy malá kamenná kaplička - Boží muka. Když k ní přišla na několik kroků, zpozorovala u ní něco temného. Připlížila se blíže a schovala se za silný strom. Po chvíli rozeznala, že tam stojí přivázaný malý koník s nějakým nákladem. Chvíli stála nehnutě a proto zaslechla nějaký hovor. Došlo jí, že to jsou určitě ti loupežníci, lupiči a vrahové, kteří vědomi si své bezpečnosti mluvili dosti nahlas. Anku napadl odvážný plán. Opatrně ale rychle přistoupila ke křížku, odvázala koníka a táhla jej po pěšině ven z lesa, přes lučinu na polní cestu, tam na něj nasedla a co nejrychleji koníka poháněla ke krčmě. Loupežníci zaslechli dusot koníka a tak několik výstřelů za Anku padlo, ale žádný ji nezasáhl. To bylo překvapení pro krčmáře i ostatní hosty, když viděli co obsahuje náklad na vozíku - samé šperky a peníze, asi někde uloupené. Potom bez dechu poslouchali Ančino vyprávění co prožila, jaké to bylo dobrodružství! Celý ten poklad krčmář uschoval a zavázal se, že vše ohlásí v Polici vrchnosti. Pak se hosté rozešli. Uplynul celý týden. Byla neděle, všichni byli v kostele, jen Anka v hospodě poklízela. V tom vešel do šenkovny nějaký cizí host a divně si Anku prohlížel. Děvečka hned vytušila, že je to jeden z loupežníků a přišel se pomstít. Anka vzala nenápadně džbánek a řekla cizici, že jde do sklepa pro víno. Jen došla za dveře sklepa, tak se tam nad schody ve tmě schovala. Za chvíli uslyšela kroky a cizinec potichu začal sestupovat se schodů dolů. Když byl na čtvrtém schodu tak do něj Anka prudce strčila, až skutálel se po hlavě do sklepení, vyběhla ven, zamkla sklep a běžela naproti krčmáři. Jen mu to řekla, tak krčmář pospíchal s několika sousedy ke sklepu. Dodali si navzájem kuráže a sešli po schodech opatrně dolů. Tam uviděli krvácejícího muže ležet na zemi. Ten byl v bezvědomí a měl prudkým pádem obě nohy zlomeny. Jak jej přivedli k vědomí a on uslyšel, jak těžce je zraněn, že do večera nevydrží na živu, sdělil všem, že patří mezi loupežníky a vyzradil jejich sídlo ve Stěnách. Nachází se hned za Hlavňovem v hluboké a nepřístupné rokli. A spolu s kovářem jich tam je deset. Když to vypověděl, záhy zemřel. Druhého dne časně zrána se sešlo pod vedením rychtáře několik set vesničanů, ozbrojených k boji. Opatrně vnikli do hluboké rokly a pak začala honba. Dalo to mnoho námahy, neboť lupiči znali všelijaké tajné cestičky, pěšinky a východy z

rokle. Ale vesničanů bylo moc a podařilo se jim pět lupičů spolu s kovářem pochyťat. Ostatním čtyřem se podařilo uprchnout. Jeskyně, kde přebývali, byla zasypana a chodba vedoucí k ní sesuta. Právo útrpené mělo město Police již dávno a proto všech pět loupežníků bylo přivedeno před kata, aby právem útrpným přiznání na nich vymohl. Měli toho všichni na svědomí moc. Jen kovář neúčastnil se žádných krvavých loupeží, přiznal se toliko ke krádežím železných nástrojů sedlákům. Byli však k smrti odsouzeni všichni bez rozdílu. Kovář to nečekal a prosil pány soudce o milost. Sliboval, darují-li mu život, že postaví svým nákladem novou silnici z Police do Broumova a po ní že vysází dukát vedle dukátu po celé délce cesty. Jeho nabídka byla pro vrchnost velmi lákavá a bylo o ní pečlivě uvažováno, ale tu jeden z konšelů navrhl, aby kovář, když má tolik peněz, vysázel po silnici dukát vedle dukátu, ale nastojato! Návrh byl s nadšením přijat, ale kovář jen smutně svěsil hlavu, protože tolik peněz přeci jenom neměl. Zatvřelí konšelé nepolevili, kovář jim tajemství svého pokladu ani po dalším mučení neprozradil, a tak se poklad do dnešní doby nenašel. I když, vždy na květnou neděli, hoří nad kovářovým pokladem modravé plamínky a bylo by jej tedy možno objevit. Vždyť mezi tím bohatstvím i dvě zlaté podkovy prý jsou. Anka byla bohatě odměněna, šťastně se provdala a od těch dob kdo zajde na Hvězdu, nikdy neopomene navštívit roklí, na věčné časy nazvanou Rokle Kovářova. Však co se stalo s Kristianem Goldštejnem, kterému se podařilo i se čtyřmi druhy uniknout? Ten, když se dověděl o osudu svých kamarádů, umínil si, že zanechá ohavného řemesla loupežnického. Hnulo se v něm svědomí a stal se poustevníkem. Nedaleko kapličky na Hvězdě si našel jeskyňku a upravil si v ní obydlí. Byl svědkem zrušení a poboření kapličky. S lidmi se však začal stýkat až po dlouhé době. Žil nepoznán a konal skutky milosrdenství, až si zcela získal lásky okolních usedlíků. Byl již velmi starý, když mu jakýsi zámožný občan z Police, jemuž Kristian léčbou život zachránil, nabídl za odměnu žít v jeho městském domě. Poustevník se dal nakonec umluvit. Ale v Polici nežil dlouho. Zemřel 20. února 1826 ve stáří 104 let. Byl pohřben na hřbitově v Polici a teprve po jeho smrti, když se probírala jeho pozůstalost, se přišlo při čtení dokumentů, že je to onen proslulý Kristian Goldštejn - bývalý voják a loupežník!

- foto 21** sestup Kovářovou roklí
- foto 22** sestup Kovářovou roklí
- foto 23** sestup Kovářovou roklí
- foto 24** sestup Kovářovou roklí
- foto 25** sestup Kovářovou roklí
- foto 26** sestup Kovářovou roklí
- foto 27** sestup Kovářovou roklí
- foto 28** sestup Kovářovou roklí
- foto 29** sestup Kovářovou roklí
- foto 30** sestup Kovářovou roklí
- foto 31** sestup Kovářovou roklí
- foto 32** sestup Kovářovou roklí
- foto 33** sestup Kovářovou roklí
- foto 34** sestup Kovářovou roklí
- foto 35** sestup Kovářovou roklí
- foto 36** sestup Kovářovou roklí
- foto 37** sestup Kovářovou roklí
- foto 38** sestup Kovářovou roklí
- foto 39** sestup Kovářovou roklí
- foto 40** sestup Kovářovou roklí
- foto 41** sestup Kovářovou roklí
- foto 42** sestup Kovářovou roklí

- foto 43** sestup Kovářovou roklí
- foto 44** sestup Kovářovou roklí
- foto 45** sestup Kovářovou roklí
- foto 46** sestup Kovářovou roklí
- foto 47** sestup Kovářovou roklí
- foto 48** sestup Kovářovou roklí
- foto 49** sestup Kovářovou roklí
- foto 50** sestup Kovářovou roklí
- foto 51** sestup Kovářovou roklí
- foto 52** sestup Kovářovou roklí
- foto 53** Hlavňovský rybník

Na okraji Hlavňovského rybníka se červená se žlutou od sebe oddělí a zatímco červená odbočí směrem doprava do obce, my pokračujeme po žluté kolem hospody po hrázi rybníka, abychom jej obešli na silnici, kde se dáme směrem vlevo do mírného stoupání. Zhruba 150 metrů nad rybníkem se po levé ruce nachází zemědělská farma (což jistě ucítíme) a u ní vede vpravo vzhůru k lesu kolmá úzká silnice po které se vydáme. Turistická žlutá zde vede k hraně lese na kopci přes louku, ale pokud bude louka obehnaná ohradou kvůli pastvě dobytka nebo pokud nebudete chtít riskovat, že se na vás ve vysoké trávě přisaje kdejaká potvůrka, vklidu stoupejte po úzké asfaltce, která vás též na okraj lesa přibližně po 300 metrech dovede. Na okraji lesa, kterému se říká Ticháčkův objevíte znovu rozcestník se žlutou směřující vlevo po hraně lesa kolem dokola. Přibližně po půl kilometru onoho lesního obchvatu přijdeme k jedné menší začouzené černé skále, které se už podle barvy nemůže říkat jinak než Čertova skála a za ní spatříme kamennou křížovou cestu, kterou si můžeme projít kolem dokola. Na zhruba ¾ kilometrovém okruhu se pak můžeme pokochat nejen křížovou cestou, ale hlavně nádhernou dřevěnou Ticháčkovou kaplí, Suchdolskou léčivou studánkou a Soudní branou. Po absolvování tohoto, řekl bych až duchovního okruhu, pokračujeme po žluté směrem dolů do Police nad Metují, kde jsme během půl hodinky a můžeme využít autobusové dopravy k návratu do Broumova.

- foto 54** Ticháčková kaple
- foto 55** radnice na náměstí v Polici nad Metují
- foto 56** podvečer nad Broumovem

Legenda o kapli a Suchdolské léčivé studánce: dřevěná kaple v Ticháčkově lese (podle názvu lesa též označovaná jako Ticháčková kaple) u Suchého Dolu byla postavena z darů poutníků v roce 1897 jako připomínka 23 mariánských zjevení v letech 1892 - 1895, které údajně měla tehdy čtrnáctiletá Kristina Ringlová. Suchý Důl se tak stal nakrátko poutním místem. V roce 1893 bylo započato se stavbou křížové cesty kolem lesa (mimořadně dodnes perfektně udržované) a tzv. růžencových schodů z kamene. V ohozském údolí v Suchém Dole u Police nad Metují jsou vystavěny dvě kapličky. Dole v blízkosti potoka, na pokraji lesa, stojí kamenná kaplička Panny Marie Lurdské. Vystavěna byla v roce 1883 a slavnostně vysvěcena na den sv. Petra a Pavla roku 1884. Kolem této kapličky vede turistická zelená a nachází se zhruba 500 metrů pod Ticháčkovou kaplí, při dnešním výletě však nebyla na naší trase. Směrem vzhůru, nedaleko v takzvaném Šolcově lese (Šolcák), pak stojí kaplička dřevěná. Ta je připomínkou podivuhodných událostí, které počaly v roce 1892. Historie kapličky pak byla vlastně dovršena téměř o 100 let později, v roce 1990. Její historie počala dne 10. srpna roku 1892, kdy odpoledne spatřila čtrnáctiletá dívka Kristina Ringlová ze Suchodolu státi na pěšince v lese vysokou, štíhlou postavu. Zahalenou v černé roucho, splývající až k zemi. V obličeji byla bledá a strnulé modré oči, plné něhy hleděly na dívku. Husté kaštanové vlasy měla rozpuštěny a celá vypadala, jakoby plula těsně nad zemí. Pak třikrát hlasitě pronesla:

"*Pozdrav Pán Bůh.*" Dívka se ze svého leknutí vzpamatovala a dala se na útěk k domovu. Za dva týdny šla Kristina opět do lesa na houby a téměř na stejném místě znovu uviděla minulé zjevení, pouze šaty měla nyní šedé. Po třetím zjevení dne 30. srpna roku 1892 tajemná paní určila místo, kde chce být chválena zpěvem a svatým růžencem.

Zprávy o zjeveních se s úžasnou rychlostí rozlétly po okolí a způsobily mezi lidem neobyčejný rozruch. Na místě, které děvče označilo, počali lidé vykonávat pobožnosti. Mnozí s sebou přinášeli zasklené obrazy a připevňovali je na kmeny stromů. Netrvalo dlouho a místo bylo přeměněno v lesní svatyni. Annu Klimšovou ze Suchodola jako první napadlo použít lesní hlínu z onoho místa jako léčivého prostředku pro svou nemocnou dcerku, a ta se po čase skutečně uzdravila. Stovky a tisíce lidí počalo přicházet k záhadnému místu. Od čtvrtého zjevení měla na sobě tajemná paní šaty bílé. Pak následovaly další a další vidění. Dne 23. ledna roku 1893 se k onomu místu vydalo celé procesí i s některými církevními hodnostáři a všichni sledovali Kristinu Ringlovou, jak se tam modlí, oči upřeny k místu zjevení. Nic však nebylo více slyšet ani vidět. Jen děvče odpovídalo někomu na nějaké dotazy. Musela prý přísahat, že vše je tajemství, které nesmí nikomu prozradit a přitom se děvče chvělo a plakalo. To bylo zjevení desáté v pořadí. Na den 27. ledna připadlo zjevení jedenácté a dle popsání svědků přišlo na 7000 osob. Skutečný počet byl prý mnohem větší.

Dvanácté zjevení se pak konalo u studánky. V měsíci dubnu roku 1893 bylo začato se stavbou krásné křížové cesty, která se točila celým lesem. Na místě studánky byla zbudována nádrž na vodu a okolí pramene upraveno, včetně mostu, aby byl pohodlný přístup. K místu prvních jedenácti zjevení pak byly postaveny schody v počtu celého růžence. Opatřeny byly železným zábradlím a 18. května roku 1893 postavena socha Panny Marie. Další socha od sochaře Hoška, kterou provedl pod dozorem mistra Myslbeka, umístěna byla do výklenku u pramene. V lese se v témže roce konaly májové pobožnosti a peníze na stavbu svatyně se jen od množství poutníků hruly, od půlkrejarů až po stozlatové bankovky, ale také zlato, náhrdelníky a hodinky, i brože s drahými kameny. V Hradci Králové byl dne 20. března roku 1893 přivítán nový biskup Eduard Brynych. Ten ale nedal povolení k posvěcení sochy ani křížové cesty. Naopak 15. října téhož roku vydal pastýřský list, který všem věřícím nakazoval, že nemají na poutě do Suchodola choditi, dokud nebudou církevně povoleny. Rovněž varuje před kupováním všelijakých písniček, obrázků a modlitbiček o Panně Marii Suchodolské. Nato přišel i zákaz místodržitelství, že navštěvování lesa je zakázáno, rovněž pak i zpívání a modlení nahlas. Četníci dostali rozkaz hlídat a trestat porušování tohoto nařízení. Do konce roku úřady na pokyn biskupa zakázaly stavbu svatyně i konání sbírek. Mezi lidem to však působilo velmi zlou krev. Kristina Ringlová byla několikrát vyslýchána za účelem zjištění jejího duševního stavu a zda si celá ta vidění nevymýšlí. Ve dnech 19. března až 10. dubna roku 1894 byla zaměstnána na faře v Polici a tam pozorována. Od 3. května přijeli komisaři z Hradce Králové a její výslech trval celý týden. Další komise přijela 24. května toho roku. Následkem tohoto šetření bylo, že biskup vydal již druhý pastýřský list, který byl čten ve všech kostelích v neděli dne 12. srpna roku 1894. V něm suchodolskou záležitost zavrhuje, putování tam zakazuje a ostatní vládní moci odevzdává. Sochy se měli odstranit a vybrané peníze použít k jiným dobrým účelům. Putování lidí, i když poněkud ochablo, však neustalo. Ve dne i v noci tam svítila světla. Někdy tak mocně, že bylo viděti z dále velkou červenou září na obloze nad lesem, jakoby les hořel. Na Nový rok 1895 se shromáždilo opět více než 5000 poutníků a i les byl plný lidí. Dvacet osm četníků i s C.K. hejtmanem a jeho tajemníkem se pokusili je z lesa vypuditi. Však marně. Lid si místo vykonávání pobožností uhájil. V tomto čase pak bylo přes sedmdesát osob trestáno vězením za protivení se zákazů úřednímu a reptání proti úřadům. Třebas dne 6. června 1895 byl odsouzen soused Klimeš ze Suchodola pro "*modlitbu nahlas s růžencem.*" Když se rozruch trvající několik let poněkud utišil, dobrodinci opět pomýšleli, že nad sochou postaví aspoň kapličku dřevěnou. To se podařilo v roce 1897. Byla postavena v gotickém slohu s věžičkou, v níž byl zavěšen zvon. Po celý ten čas, kdy přicházeli poutníci a "*zasypávali*" dívku i její značně zjištnou matku penězi a dary, měl celý Suchodol i Police dosti

velký zisk. Tři roky trval příval zvědavého lidu, takže i vlaky z Václavic (od Náchoda) nestačily davy pojmout. Dva pivovary v Polici nestačily vařit pivo, řezníci porazili dobytek co mohli, pekařům nestačilo pečivo, hostince byly nacpány a sehnati někde nocleh nebylo možné. Na Bezděkově byl jeden, co ukazoval poutníkům starý trakař, na kterém prý přivezli nemohoucí dívku do Suchodolu a zpět již odešla po svých. Při vyprávění nabízel občerstvení a tak si přivydělával. Nedlouho po třetím zjevení, kdy Anna Klimšová použila suché jehličí z toho místa k zázračnému uzdravení své dcery Anežky, se okruh uzdravených stále zvětšoval. František Klener, kovář z Petrovic, byl více jak 4 roky šlakem zasažen na celou polovinu těla včetně řeči. Však připlazil se na ono místo, nabral hlíny a doma ji svařil. Pak si koupal své raněné tělo. Ráno vstal a mohl pracovat. Od toho dne, 1. října 1892, jej již mrtvice nepostihla a on byl zdrav na těle i na duchu. V tomže čase se uzdravila dvanáctiletá Anna Tancová ze Stroužného. Měla tuberkulózu krčních uzlin. Dne 2. října 1892 vykonali rodiče s děvčetem u místa zjevení pobožnost, vzali trochu hlíny a udělali doma obklady, se kterými ji zavazovali krk. Ráno byl její krk čistý a ona byla zdravá. Antonín Ducháč ze Žďáru, 77 let stár, trpěl velkými závratěmi. I on se umyl odvarem z hlíny od studánky a byl zcela zdrav. Josef, syn Antonína Hanuše z Radechové, jeden rok stár, dostal silné křeče po leknutí. Lékař již přisoudil jemu smrt. Jejich sousedka však měla doma trocha hlíny ze svatého místa v Suchodole, tu svařila ve vodě a nalila dítěti do úst. Dítě bylo kupodivu zanedlouho úplně zdravo. Lékař se proto za nějaký čas ptal, kdy dítě zemřelo. Jaké bylo jeho překvapení, že klučina je zdrav. Čtyři roky starý syn Jana Krajníka z Police trpěl po celém těle ošklivou vyrážkou a žádné léčení nepomáhalo. Po jediné návštěvě Suchodola měl za týden tělo opět čisté. Aloisie Kalvachová z Jaroměře byla devět let léčena i v Praze na vnitřní nemoce a rozšířené srdce. Třináct pánů doktorů se vyslovilo, že jí již není pomoci. Její manžel jel do Suchodola a tam se v kapliče modlil k Panně Marii, a zatímco se modlil, manželka se doma zcela uzdravila. Více jak padesát svědků to dosvědčit mohlo. Stalo se to dne 13. srpna roku 1899. Dlouhá, dlouhá by byla řada zázračně uzdravených. Podle Kristiny Ringlové měla v letech 1892-1895 celkem dvacet tři tajemných zjevení Matky Boží v Suchodole. Ve svých zjeveních tajemná paní prohlásila, nejen že chce být ctěna zpěvem a růžencem, ale i že má být toto místo zvelebováno. Lidé mají konati procesí a každý bude odměněn. Dále oznámila, že přichází zachrániti svět od záhuby, neboť je pyšný a lidé se mají polepšit. Děvčeti uložila, že se má cvičiti ve svatém náboženství a ve čtvrtém zjevení ji předpověděla, že bude mnoho trpět za nynější svět. Tato předpověď se začala naplňovat. Již 8. dubna roku 1895 stanula Kristina před krajským soudem v Hradci Králové, obžalována, že dne 2. ledna téhož roku se násilným vztažením ruky na četnické závodčí provinila a na předvolání k okresnímu hejtmanovi do Broumova se nedostavila. Proto byla obžalovaná Kristina Ringlová, 16 let stará, odsouzena k jednomu měsíci vězení se dvěma zostřenými posty. V roce 1901 odjela Kristina na Moravu do Dolního Štěpánova k paní Stulířové, známé jí již z poutí do Suchodola. U ní se seznámila s její neteří Anežkou Špačkovou. Anežka byla u své tety ve službě, ale chtěla odjet do Vídně, neboť její otec ji zakazoval známost s jistým malířem. Říkala, že se radši utopí, než aby se vrátila do Olomouce k rodičům. Nakonec přemluvila Kristinu, aby do Vídně jely spolu. Ve Vídni se rozhodly, že navštíví poutní místo Mariazelli. Odjely 9. listopadu roku 1901. Zpátky se vrátila Kristina do Čech sama bez Anežky. Prý se jí ve Vídni ztratila. Dne 6. srpna roku 1902 byla v Rakousích při cestě do Mariazelli nalezena mrtvola mladého děvčete. Vyšetřování potvrdilo, že se jedná o Anežku Špačkovou, sedmnáctiletou dívku. Byla zastřelena kapesní pistolí ráže 4 mm. Pro podezření z vraždy byla zatčena Kristina Ringlová, a to dne 10. října 1902. Soudní přelíčení se konalo u krajského soudu v Olomouci za přítomnosti mnoha svědků, ve dnech 2.- 4. července roku 1903. Obžalovaná prohlašovala, že je nevinná, ale porota ji uznala osmi hlasy vinnou vraždy a byla odsouzena k smrti provazem. Na základě několika odvolání ji dne 24. ledna roku 1904 Jeho Veličenstvo zmírnilo trest na 15 let těžkého žaláře. Každého čtvrt roku měla půst a vždy 10. listopadu samotku v temné komoře. Její matka zemřela 2. ledna 1910, a to na den i hodinu přesně, kdy se konalo v roce 1895 druhé veřejné zjevení. Její bratr se s ní přišel rozloučit v roce

1915 před odchodem do války, kde na zranění zemřel. Dne 16. srpna roku 1916 byla na žádost o milost propuštěna na svobodu. Od té doby se živila vyšíváním a pletením. Starala se o kapličku v lese a tak jí ubíhal čas. V roce 1922 nechala opravit a znovu natřít kapličku, v roce 1927 zajistila opravu zdiva u studánky. Po povodni v roce 1929 se sesunul kamenný most. S jeho opravou se začalo v roce 1931. O tři roky později byly opraveny růžencové schody. V letech 1933-1937 žila ve Spytihněvi na Moravě. Pak střídavě v Polici, Hlavňově, Ochozi a nakonec v železničním vyřazeném vogónu v Suchém Dole. Její péče o kapličku neustávala. V roce 1951 zaslala památkovému úřadu v Praze dopis, kde uváděla, že lidé učinili slib, když druhá světová válka skončí dobře, postaví místo zchátralé kapličky kapli novou. Milodary se pro tento účel roky scházely, i kámen do základů byl uložen poblíž lesa. Ale doklady od sbírek se ztratily a kámen zmizel neznámo kam. Léta ubíhala, sil Kristině Ringlové ubývalo, že se již nemohla o kapličku starat. Ve výroční den dvacátého třetího zjevení dne 23. října 1957 umírá. Bylo jí 79 let. O kapličku se pak starala až do roku 1970 paní Anna Sekáčková. Bydlela též ve zmíněném vagónu v Suchodole. V roce 1957 bylo znovu opraveno zdivo a v letech 1981-1982 kamenné schodiště. Kaplička je navštěvována v létě i v zimě, po celý rok. Za celou dobu nebyla kaplička nikdy církevními katolickými hodnostáři uznána, a tudíž vysvěcena. Církev byla velice obezřetná a kladla vždy určité podmínky, které musejí zjevení splňovat, aby bylo obecně prospěšné a platné. Přesto nastal den, kdy i přes těžkosti bylo nakonec získáno povolení kapličku posvětit. Stalo se tak 8. dne, měsíce září roku 1990. Tedy téměř po stu letech od jejího postavení. Obřad vykonal polický farář Jiří Prokůpek, který přitom vyzval příznivce zjevení - pokud jsou přesvědčeni o pravosti údajných zjevení, mohou tomu přispět svými modlitbami, pokud Bůh skutečně zjevení způsobil a určil je všem - potom si pomůže sám. Málokdo však asi ví, že kaplička v Suchodole byla přeci jenom jednou vysvěcena. Uvádí se, že roku 1920, a to 18. července odpoledne, odpadlý katolický kněz z Machova provedl vysvěcení kapličky v Suchodole. Jistě nešlo o níže položenou kamennou kapličku Lurdkou, neboť ta byla vysvěcena již roku 1884. Také to však potvrzuje zápis o tom, že se dne 31. srpna 1920 konal křest dítěte manželů Hejnyšových v suchodolském lese šolcově, v kapli od faráře československé církve Volfa v Machově nově ustanoveného. Byl to první křest tu vykonaný od Hulínského posvěcení. Dne 24. července roku 1921 tu měl machovský farář církve československé kázání pod širým nebem. Z toho vyplývá, že kapličku ve dvacátých letech využívala nově vzniklá Církev československá. Kaplička bude již navždy Suchodolu k trvalé cti a kráse. Spolu s čarokrásnou krajinou lahodí každému oku, které v tato místa zavítá. Dodnes si může každý poutník přečísti v kapličce zarámované poděkování za zázračné uzdravení z roku 1897, a kdo zná aspoň trochu tuto historii, rád si ji připomene: *Budiž chválena a velebena Panna Maria Suchodolská, neboť Anna Hartmanová manželka Františka Hartmana ze Slavíkova, okres Nové Město nad Metují, děkuje a děkovati nepřestane Panně Marii Suchodolské za zázračné uzdravení od pěti lékařů uznané nezhojitelné nemoci, která jedenáct roků trvala. Nemoc byla v nohou, nastupoval kostižer a lékaři jednohlasně se vyslovili, by levá noha uříznuta byla. Příkládáním zázračné hlíny a vody se úplně uzdravila, což dosvědčí přes padesát osob v obci. V Slavíkově, dne 10. června 1897.*

Původní Zelená kaplička, postavená na místě prvního zjevení, shořela 8. července 2010 ve 12.00 hodin. Pozdější vyšetřování ukázalo, že se jednalo o úmyslné zapálení. Již večer téhož dne občané a zastupitelé obce rozhodli o znovupostavení kapličky. Zahájení stavby nastalo dne 12. června 2011 a byl vysvěcen a položen základní kámen nové kaple. Díky finančním příspěvkům občanů, podnikatelů a Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, byla dřevěná kaplička, replika té původní, 8. července 2012 ve 12.00 hodin slavnostně vysvěcena. Vysvěcení se mší svatou provedl kardinál Dominik Duka.